

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 14. november 2023
Kontor: Kontoret for Organiseret
Kriminalitet
Sagsbeh: Jonas Thaudal Hansen
Sagsnr.: 2023-05521
Dok.: 3021234

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringsvar om forslag til lov om ændring af straffeloven, retspejleloven og politiloven (Initiativer mod åbenlys og systematisk handel med ulovlige stoffer)

I. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 29. september 2023 til den 27. oktober 2023 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 29. september til den 27. oktober 2023 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Rets Hjælp, Advokatrådet, Amnesty International, Bevismiddeltilsynet, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Danske Advokater, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Foreningen af Offentlige Anklagere, Fængselsforbundet, HK Stat, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Rets Hjælp, Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Manderådet – Udvalg for Familieret, Mellempfolkeligt Samvirke, Odense Rets Hjælp, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, SAVN og Syddansk Universitet (Juridisk Institut).

Herudover har udkastet til lovforslag i perioden fra den 17. oktober 2023 til den 27. oktober 2023 været sendt i høring hos Grønlands Selvstyre via Rigsombudsmanden i Grønland og Færøernes Hjemmestyre via Rigsombudsmanden på Færøerne.

II. Høringssvarene

1. Indledning

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Bevismiddeltilsynet, Danske Advokater, Danske Regioner, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Institut for Menneskerettigheder, KL, Manderådet – Udvalg for Familieret, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, samtlige byretter, Stenbroens Jurister, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar. Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført i *kursiv*. Samtlige høringssvar er vedlagt.

Bevismiddeltilsynet, Danske Regioner, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, KL og Politiforbundet har ingen bemærkninger til lovforslaget.

2. Generelt til lovforslaget

Danske Advokater støtter bekæmpelsen af handel med ulovlige stoffer og er enige i, at politiet skal have de nødvendige værktøjer og beføjelser til at stoppe ulovlig handel med stoffer. Danske Advokater bemærker, at det er vigtigt for retfølelsen og for at forebygge overtrædelser, at forbrydelse og straf hænger sammen, og at strafferamme og fuldbyrdelse af straf er et politisk spørgsmål, som Folketinget må afgøre.

Det Kriminalpræventive Råd anfører, at den aktuelle situation på Christiania er egnet til at skabe utryghed i befolkningen i lokalområdet, og

at rådet har forståelse for, at der er brug for en ekstraordinær politiindsats i området.

Manderådet – Udvalg for Familieret stiller sig undrende over for, at det ikke inden for den nuværende lovgivning er muligt at bekæmpe åbenlys og systematisk kriminalitet, og at det er behov for nye initiativer. Manderådet bemærker endvidere, at begreberne ”tryghed” og ”utryghed”, der anvendes i lovforslaget og lovforslagets bemærkninger, er subjektive og bør udelades, medmindre begreberne præciseres klart og udtømmende i lovforslagets bemærkninger.

Stenbroens Jurister er overordnet af den opfattelse, at de individuelle og samfundsmæssige udfordringer, der knytter sig til brugen af og handlen med euforiserende stoffer, ikke håndteres effektivt eller hensigtsmæssigt med den nuværende lovgivning og opfordrer regeringen og Folketinget til at reformere lovgivningen om euforiserende stoffer under inddragelse af erfaringer med andre tilgange, herunder legalisering og afkriminalisering.

For så vidt angår behovet for nye initiativer bemærkes som nævnt i pkt. 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at de skærpede straffzoner, som eksisterer i dag, grundlæggende har til formål at genskabe trygheden i områder, der er plaget af kriminalitet og utryghed. Disse zoner er rettet mod at bringe en opblussen af kriminalitet til ophør og ikke at gøre op med et mere rodfæstet og varigt kriminalitetsbillede. Derfor har det også vist sig vanskeligt at udpege en skærpet straffzone for områder som eksempelvis Pusher Street, hvor der igennem længere tid har været et ekstraordinært kriminalitetsbillede i forhold til andre sammenlignelige områder. Det vil regeringen lave om på med de nye målrettede skærpede straffzoner, så politiet fremover får et nyt redskab, der kan bringes i anvendelse i områder, hvor der foregår åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer.

Som det fremgår af pkt. 2.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, finder Justitsministeriet, at der er behov for at give politiet et nyt og fokuseret værktøj til at sætte ind over for områder, som er præget af åbenlys og systematisk handel med ulovlige euforiserende stoffer, og hvor der som følge deraf er et særligt behov for at komme denne kriminalitet til livs og genskabe trygheden i området. Det er i den forbindelse Justitsministeriets opfattelse, at der er behov for at kunne sætte målrettet ind mod den kriminalitet, der vurderes at være roden til utryghed i det pågældende

område, hvor der foregår åbenlys og systematisk handel med ulovlige euforiserende stoffer.

I forhold til det anførte om begreberne ”tryghed” og ”utryghed” bemærkes, at der er tale om velkendte begreber, der i forvejen anvendes i lovgivning, jf. f.eks. § 6 a, stk. 2, i lov om politiets virksomhed (politiloven). Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for præcisering af begreberne.

3. Målrettet skærpet strafzone

3.1. Generelt om målrettede skærpede strafzoner

Retspolitisk Forening anfører, at lovforslaget bl.a. vil indebære, at forhold af bagatellignende karakter såsom tyveri begået i en skærpet strafzone bliver straffet med det dobbelte i en målrettet skærpet strafzone. Herudover anføres, at lovforslaget ikke vil nedbringe mængden af kriminalitet. Endvidere bemærker Retspolitisk Forening, at lovforslaget ikke indeholder en klar definition af begrebet ”ekstraordinært kriminalitetsbilledet”, hvilket medfører et manglende fortolkningsbidrag, ligesom det anføres at lovforslaget vil indebære en markant udvidelse af strafferammen for besiddelse af euforiserende stoffer.

Stenbroens Jurister finder det uproportionelt at straffe besiddelse af ulovlige stoffer til eget brug med fængselsstraf. Stenbroens Jurister bemærker endvidere, at strafskærpelsen for besiddelse af ulovlige stoffer i en målrettet skærpet strafzone i andengangstilfælde vil medføre, at forholdet vil kunne fremgå af straffeattesten. Stenbroens Jurister anfører, at reglerne om Kriminalregisteret bør justeres, hvis der ønskes anvendt fængselsstraf ved besiddelse af stoffer til eget brug, så overtrædelsen ikke fremtræder på straffeattesten. Endelig bemærker Stenbroens Jurister, at det bør præciseres i lovforslaget, hvordan lovgivningen forventes anvendt i tilfælde, hvor personer besidder stoffer til eget brug i en målrettet skærpet strafzone, men uden forholdet har forbindelse til de aktiviteter, der har dannet grundlag for udpegningen af zonen.

Stenbroens Jurister foreslår, at det tilføjes i bemærkningerne til lovforslaget, at loven ikke har til hensigt at påvirke anvendelsen af advarselsreglen i lovgivningen om euforiserende stoffer efter gældende ret.

Som det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 2, er det alene den straf, der er foreskrevet i straffelovens § 191, i lovgivningen om euforiserende stoffer eller i lovgivningen om politiets virksomhed for manglende efterkommelse af et forbud meddelt af politiet til en person, der har udvist en særlig utryghedsskabende adfærd eller ved sin adfærd bidraget til at skabe særlig utryghed, der kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen er begået inden for en målrettet skærpet strafzone udpeget i medfør af den foreslåede § 6 a, stk. 1, 2. pkt., i lov om politiets virksomhed. Forslaget medfører således ikke, at straffen for forhold, der ikke er omfattet af de nævnte bestemmelser, skærpes, hvis de er begået i en målrettet skærpet strafzone.

Herudover bemærkes det, at udpegelsen af en målrettet skærpet strafzone ikke forudsætter et ekstraordinært kriminalitetsbillede. Det forudsættes derimod, at der i det pågældende område i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer foregår åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer, og dette i væsentlig grad er egnet til at skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området, og udpegning af en målrettet skærpet strafzone vurderes at være et egnet redskab til at genskabe trygheden i området, jf. lovforslagets § 2, nr. 3.

For så vidt angår bemærkningen om, at det er uproportionelt at straffe besiddelse af ulovlige stoffer til eget brug med fængselsstraf, og at en fængselsstraf i sådan et tilfælde ikke bør fremgå af Kriminalregisteret, bemærkes, at der alene er tale om en skærpelse, når overtrædelsen er begået i en målrettet skærpet strafzone. Det betyder, at overtrædelser, der uden for en målrettet skærpet strafzone straffes med bøde, fremover som udgangspunkt skal kunne straffes med fængsel i medfør af den foreslåede § 81 e, når der er tale om et gentagelsestilfælde begået i en målrettet skærpet strafzone. Det vil f.eks. betyde, at besiddelse af mindre mængder euforiserende stoffer til eget forbrug i en målrettet skærpet strafzone i gentagelsestilfælde vil kunne straffes med en ubetinget fængselsstraf. I førstegangstilfælde vil bøden skulle fordobles.

Som det også fremgår af pkt. 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, ønsker regeringen at gøre op med områder som f.eks. Pusher Street på Christiania, der i årtier har været hjemsted for åbenlys og organiseret narkotikakriminalitet. Det er bl.a. organiserede kriminelle bandegrupperinger, der står bag kriminaliteten, som fører afstumpet vold og utryghed med sig. Regeringen ønsker på den baggrund at styrke politiets

redskaber i kampen mod den åbenlyse og systematiske handel med ulovlige stoffer. De målrettede skærpede strafzoner vil i den forbindelse være et nyt fokuseret redskab, der ved at skærpe straffen for udvalgte lovovertrædelser er målrettet den kriminalitet, der vurderes at være roden til utryghed i det pågældende område, hvor der foregår åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer. Det er Justitsministeriets vurdering, at der ikke skal gælde særlige regler for registrering af en fængselsstraf i Kriminalregisteret, fordi overtrædelserne er begået i en målrettet skærpet strafzone.

Endelig kan Justitsministeriet oplyse, at regeringen ikke med lovforslaget har til hensigt at ændre på ordningen, hvor en advarsel kan meddeles, hvis sociale hensyn taler herfor, jf. § 3 i lov om euforiserende stoffer. Det følger af Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om narkotika (revideret 22. juni 2023), at der skal meddeles advarsel (tiltalefraval) i stedet for en bøde, hvis en person sigtes for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når sociale hensyn taler for anvendelse af advarsel, og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer. Det gælder, uanset om et forhold finder sted i en målrettet skærpet strafzone. Justitsministeriet har præciseret dette i bemærkningerne til lovforslaget.

3.2. Om administration af målrettede skærpede strafzoner

Danske Advokater foreslår, at det i bemærkningerne til lovforslaget præciseres, hvornår en målrettet skærpet strafzone kan udstrækkes ud over 6 måneder. Danske Advokater lægger desuden til grund, at der kan ske prøvelse af beslutning om udpegning af en målrettet skærpet strafzone i forbindelse med domstolens behandling af en straffesag, hvor straffen påstås forhøjet under henvisning til, at forholdet er begået i en skærpet strafzone. Danske Advokater opfordrer til, at dette præciseres i bemærkningerne til lovforslaget. **Retspolitisk Forening** bemærker, at da der er tale om en administrativ beslutning, hvor kompetencen henhører under politiet selv og dermed ikke umiddelbart kan domstolsprøves, er det kritisabelt, at forvaltningslovens bestemmelser, herunder om adgang til aktindsigt og parthøring, ikke finder anvendelse.

Manderådet – Udvalg for Familieret anfører, at beslutningen om at indføre en målrettet skærpet strafzone bør kundgøres i Lovtidende.

Retspolitisk Forening anser det for problematisk, at der kan indføres en målrettet skærpet strafzone uden forudgående kundgørelse.

Manderådet bemærker desuden, at kompetencen til at udpege en målrettet skærpet strafzone bør ligge hos kommunalbestyrelsen efter indstilling fra politidirektøren for bl.a. at have demokratisk kontrol med beslutningen, ligesom beslutningen om at udpege en målrettet skærpet strafzone bør indeholde en udførlig begrundelse. Mandetrådet bakker herudover op om, at beslutningen om at udpege en målrettet skærpet strafzone karakteriseres som en generel forvaltningsret.

Som det fremgår af pkt. 2.1.3.6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, foreslås det, at de gældende regler for administration af skærpede strafzoner udpeget efter politilovens § 6 a finder tilsvarende anvendelse for målrettede skærpede strafzoner, idet der dog foreslås en anden tidsmæssig afgrænsning. De regler om f.eks. domstolsprøvelse, der i dag gælder for skærpede strafzoner, foreslås således tilsvarende at gælde i forhold til målrettede skærpede strafzoner. Det betyder, at der også gælder samme krav om, at beslutningen skal offentliggøres, og at offentliggørelsen skal indeholde en begrundelse og en angivelse af det sted og tidsrum, som beslutningen gælder for. Justitsministeriet har i den forbindelse fundet anledning til at præcisere i bemærkningerne til lovforslaget, at der i forbindelse med domstolenes behandling af den straffesag, hvor straffen påstås forhøjet under henvisning til, at forholdet er begået i en målrettet skærpet strafzone, kan der ske en prøvelse af beslutningens lovlighed

Justitsministeriet bemærker, at de eksisterende regler i politilovens § 6 a, stk. 3, om, hvem der har kompetence til at træffe beslutning om at udpege en skærpet strafzone og offentliggørelse heraf, således foreslås også at skulle finde anvendelse ved udpegning af en målrettet skærpet strafzone. Det forudsættes derfor som hidtil, at der som udgangspunkt er en vis tidsperiode, fra beslutningen offentliggøres, til den skærpede strafzone får virkning. Tidspunktet for, hvornår den målrettede skærpede strafzone får virkning, vil skulle fastlægges på baggrund af de forhold, som begrunder politiets vurdering af, at betingelserne for at udpege en skærpet strafzone er opfyldt. Det vil kunne indebære, at den målrettede skærpede strafzone får virkning få timer efter, at beslutningen er offentliggjort, eller efter omstændighederne allerede fra tidspunktet for offentliggørelse.

Som det fremgår af pkt. 2.1.3.5 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget samt bemærkningerne til § 2, nr. 1, skal en målrettet skærpet strafzone som udgangspunkt ikke kunne udstrækkes ud over 6 måneder, medmindre der i zonen fortsat er et kriminalitetsbillede som det, der dannede grundlag for oprettelse af zonen, og politiet fortsat vurderer, at en målrettet skærpet strafzone vil være et egnet redskab til at genskabe trygheden i området. I en sådan situation vil der ikke være en maksimal tidsmæssig afgrænsning for udpegningen af en målrettet skærpet strafzone, hvis betingelserne herfor er opfyldt. En målrettet skærpet strafzone vil dog ud fra en almindelig proportionalitetsbetragtning skulle have så kort udstrækning som muligt.

Endvidere vil en målrettet skærpet strafzone kunne udstrækkes ud over 6 måneder, uanset at der ikke længere er et kriminalitetsbillede som det, der dannede grundlag for oprettelse af zonen, hvis politiet vurderer, at der er konkrete grunde til at antage, at kriminalitetsbilledet vil blive genoptaget ved en ophævelse af zonen, og opretholdelse af zonen er nødvendig for at fastholde trygheden i området. Det vil eksempelvis være relevant, hvis området i en længerevarende periode har været præget af et varigt og rodfæstet kriminalitetsbillede i en sådan grad, at fastholdelsen af trygheden i området forudsætter, at den målrettede skærpede strafzone udstrækkes i en længere periode end 6 måneder. I en sådan situation vil en målrettet skærpet strafzone dog ikke kunne udstrækkes til en periode på mere end samlet et års varighed. Det fremgår derfor efter Justitsministeriets opfattelse allerede af bemærkningerne til lovforslaget, hvornår en målrettet skærpet strafzone vil kunne udstrækkes i en længere periode end 6 måneder.

For så vidt angår bemærkningerne om forvaltningsloven, henvises til pkt. 2.1.3.6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, hvoraf det fremgår, at udpegning af en målrettet skærpet strafzone vil skulle karakteriseres som en generel forvaltningsakt (i modsætning til en konkret forvaltningsakt). Politiets beslutninger om at udpege en målrettet skærpet strafzone vil dermed ikke være omfattet af de bestemmelser i forvaltningsloven, der vedrører partsbeføjelser, herunder partshøring, partsaktindsigt og begrundelse, og som alene finder anvendelse i forhold til konkrete forvaltningsakter, medmindre der undtagelsesvist er grundlag for at antage, at enkelte bliver så individuelt berørt af en strafzone, at de bør tillægges partsbeføjelser. En beslutning om udpegning af en målrettet skærpet strafzone skal i øvrigt træffes under iagttagelse af de almindelige forvaltningsretlige principper, herunder proportionalitet og saglighed.

En beslutning om udpegning af en målrettet skærpet strafzone er omfattet af rigspolitechefens sædvanlige tilsyn med politidirektørerne efter retsplejelovens § 109.

4. Skærpet straf for overtrædelse af et zoneforbud

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at en generel skærpelse af straffniveauet samt en øget adgang til anvendelse af retshåndhævelsesarrest ved overtrædelse af zoneforbud indebærer en intensivering af det indgreb, som et zoneforbud efter § 6, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 511 af 20 juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed mv. samt politiets adgang til at iværksætte midlertidige foranstaltninger (ordensbekendtgørelsen), udgør. I den anledning gentager instituttet sin tidligere anbefaling fremsat i instituttets høringsvar af 29. november 2013 i forbindelse med lovforslag nr. L 112 af 15. januar 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om våben og eksplosivstoffer, lov om politiets virksomhed og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.) om, at den retlige regulering af zoneforbud bør ske i lovform, da det vurderes bedst overens med hensynet til, at lovgiver inddrages mest muligt i regelfastsættelsen, samt med de kvalitative krav til regelgrundlaget, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis. Herudover anses det for hensigtsmæssigt, at gerningsindholdet for overtrædelse af zoneforbud tydeliggøres.

Justitsministeriet bemærker, at straffen for manglende efterkommelse af et zoneforbud meddelt i medfør af ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 5, kan straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder, under særligt formildende omstændigheder dog med bøde, jf. ordensbekendtgørelsens § 18, stk. 2. Denne systematik er i overensstemmelse med reguleringen af manglende efterkommelse af andre typer påbud eller forbud udstedt af politiet. Der kan i den forbindelse henvises til bl.a. manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af ordensbekendtgørelsens § 3, stk. 5, § 4, stk. 2, § 6, stk. 1-2, § 8, stk. 1, § 13, stk. 4, og § 17, som alle kan straffes i medfør af ordensbekendtgørelsens § 18, stk. 1.

Som det fremgår af den kommenterede høringsoversigt af 22. januar 2014 til lovforslag nr. L 112, blev reglerne om zoneforbud indført i ordensbekendtgørelsen i 2009, og det er Justitsministeriets opfattelse, at reglerne naturligt hører til i ordensbekendtgørelsen. Det gælder også efter

de foreslåede ændringer i straffniveauet og adgangen til anvendelse af retshåndhævelsesarrest.

Der ændres ikke med lovforslaget på gerningsindholdet for overtrædelse af zoneforbud meddelt efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 5, og der er derfor efter Justitsministeriets vurdering ikke behov for en præcisering af gerningsindholdet.

5. Udvidet adgang til retshåndhævelsesarrest

Danske Advokater bemærker, at varetægtsfængsling er et meget vidtgående indgreb, og at det bør præciseres og uddybes i bemærkninger til lovforslaget, at der i hvert enkelt tilfælde bør foretages en konkret proportionalitetsvurdering af, om varetægtsfængslingen er nødvendig.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at en øget adgang til anvendelse af retshåndhævelsesarrest ved overtrædelse af zoneforbud indebærer en intensivering af det indgreb, som et zoneforbud efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 5, udgør.

Manderådet – Udvalg for Familieret bemærker, at varetægtsfængsling begrundet i hensynet til følelser er betænkelig, navnlig når der ved lovovertrædelsen ikke er nogen forurettede.

Justitsministeriet bemærker, at lovforslaget udvider muligheden for varetægtsfængsling af personer for manglende efterkommelse af et forbud meddelt af politiet i medfør af ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 5, til en person, der har udvist en særlig utryghedsskabende adfærd eller ved sin adfærd bidraget til at skabe særlig utryghed. Det betyder, at de i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede straffskærpelser for overtrædelse af zoneforbud efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 5, vil medføre, at der ved overtrædelse af et zoneforbud i andengangstilfælde efter omstændighederne vil kunne ske varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, hvis overtrædelsen er begået i en målrettet skærpet straffzone. Uden for målrettede skærpede straffzoner vil der efter omstændighederne kunne ske varetægtsfængsling ved overtrædelse af et zoneforbud i tredjegangstilfælde.

Der vil fortsat gælde et krav om, at de øvrige betingelser i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, skal være opfyldt. Det er således fortsat et krav, at der

foreligger en særligt bestyrket mistanke om, at pågældende har begået en overtrædelse af et zoneforbud, og at den pågældende kan ventes at ville blive idømt en ubetinget fængselsdom på mindst 60 dage, og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at den pågældende ikke er på fri fod. Endvidere vil varetægtsfængsling efter den foreslåede ordning ikke kunne anvendes, hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3.

Det vil som sædvanlig være op til anklagemyndigheden at vurdere, om der i den konkrete situation vil være grundlag for at nedlægge påstand om varetægtsfængsling, ligesom det vil være op til domstolene at afgøre, om betingelserne for varetægtsfængsling er opfyldt.

6. Lovforslagets økonomiske konsekvenser

Direktoratet for Kriminalforsorgen bemærker, at der i lovforslaget, herunder beregningen af pladsbehovet, ikke er taget højde for, at lovforslaget lægger op til yderligere mulighed for anvendelse af varetægtsfængsling, samt at det ikke endeligt afklaret, hvorvidt den skønnede merbelastning for straffeskærpelsen vedr. zoneforbud tager afsæt i korrekte forudsætninger. Herudover anfører direktoratet, at lovforslaget bør afvente en markant forbedring af kriminalforsorgens driftssituation, idet kriminalforsorgen står over for et højt belæg samt mangel på fængselsbetjente og for få fængsels- og arrestpladser.

Dommerforeningen bemærker, at domstolene aktuelt befinder sig i en situation, hvor de eksisterende økonomiske rammer generelt set ikke er tilstrækkelige til at sikre en rettidig behandling af alle sager. Det anføres endvidere, at øget brug af frihedsstraf og varetægtsfængsling vil kunne medføre, at andre sager må nedprioriteres, og ressourcebelastningen forventes i den forbindelse at blive koncentreret ved Københavns Byret.

Domstolsstyrelsen vurderer, at en vedtagelse af lovforslaget vil generere en merudgift for domstolene på ca. 2,1 mio. kr. om året. Skønnet er baseret på, at lovændringen forventes at medføre henholdsvis 78, 11 og 10 ekstra domsmandsager, tilståelsessager og grundlovssager årligt. Domstolsstyrelsen har endvidere inkluderet et øget antal ankesager ved landsretterne i skønnet. Dette sagesestimat er baseret på den gennemsnitlige ankefrekvens for straffesager i perioden 2020 til 2022 ved byretterne.

Foreningen af Offentlige Anklagere bemærker, at forslaget om målrettede skærpede strafzoner vil medføre, at mange småsager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, som i dag kan afgøres med bødeforelæg eller bødesager uden domsmænd, vil blive til domsmandssager som følge af den forhøjede straf, hvis forholdet er begået i en udpeget strafskærpselszone. Herudover anføres, at højere straffe vil medføre, at der vil være et øget grundlag for at anvende varetægtsfængslingerne, hvilket vil give flere arrenstantsager. Det anføres, at sagsbeholdningen af den pågældende sagstype, som lovforslaget sigter mod, formentlig ikke vil stige, men at kompleksiteten af sagerne vil stige. Det bemærkes i høringssvaret, at det på den baggrund må forventes, at der vil blive anvendt flere arbejdstimer på den enkelte sag både under efterforskningen, tiltalerejsningen og sagens behandling i retten, grundlovsforhør og retsmøder om fristforlængelser, hvortil der også skal afsættes anklagerressourcer.

Vestre Landsret, Østre Landsret og byretterne bemærker, at de foreslåede regler vil medføre merudgifter for domstolene til behandling af straffesager. Det findes væsentligt, at domstolene fremover tilføres de fornødne midler i forbindelse med lovændringer, som medfører merudgifter for domstolene. I modsat fald vil en kommende flerårsaftale med et forhåbentlig markant ressourceløft til domstolene løbende kunne blive udhulet i de kommende år.

I forhold til bemærkningerne om de anvendte beregningsforudsætninger, der ligger til grund for kapacitetspåvirkningen i kriminalforsorgen, bemærker Justitsministeriet, at der på baggrund af en dialog med Direktoratet for Kriminalforsorgen er foretaget en justering heraf, og at der er enighed herom.

For så vidt angår bemærkningerne om, at forslaget vil medføre merudgifter for domstolene, bemærker Justitsministeriet, at der aktuelt pågår et arbejde om en ny flerårsaftale for domstolene, hvor der vil blive taget stilling til domstolenes økonomiske rammer fra 2024 og frem.

Som det fremgår af pkt. 11 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, er det Justitsministeriets vurdering, at lovforslaget samlet set vil medføre merudgifter for politiet, anklagemyndigheden, domstolene og kriminalforsorgen på årligt 23,8 mio. kr. (i det lovforslag, der blev sendt i offentlig høring var merudgifterne angivet til 21,3 mio. kr.) i 2024 og frem,

når zonerne er i anvendelse. Justitsministeriet er derfor opmærksom på, at sagsmængde og -kompleksitet vil kunne stige og har noteret sig bemærkningen herom.

III. Lovforslaget

De modtagne høringssvar har givet anledning til at foretage følgende ændringer i lovforslaget:

- Det er tilføjet i pkt. 2.1.3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at der med lovforslaget ikke ændres på, hvornår politiet vil skulle meddele en advarsel i medfør af § 3, stk. 1 i lov om euforiserende stoffer.
- Det er tilføjet i pkt. 2.1.3.6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at i forbindelse med domstolenes behandling af den straffesag, hvor straffen påstås forhøjet under henvisning til, at forholdet er begået i en målrettet skærpet strafzone, kan der ske en prøvelse af beslutningens lovlighed.
- Skønnet for de samlede merudgifter for politiet, anklagemyndigheden, domstolene og kriminalforsorgen er justeret fra 21,3 mio. kr. årligt til 23,8 mio. kr. årligt, når zonerne er i anvendelse. Ændringen kan henføres til en yderligere konsolidering af udgiftsskønnene.

Der er herudover foretaget en række ændringer af sproglig og lovteknisk karakter i forhold til det udkast, som har været sendt i høring.